

Εξεύρεση πόρων και εργαλεία χρηματοδότησης για ΜΚΟ

Κατερίνα Τριανταφύλλου

 HEINRICH BÖLL STIFTUNG
The Green Political Foundation

Σεμινάρια σε ΜΚΟ: Οργάνωση, Συμμετοχικότητα και Παρέμβαση
Θεσσαλονίκη 3/12/2014

Τι θα συζητήσουμε

1. Η Κοινωνία των Πολιτών και ΜΚΟ στην Ελλάδα
2. Εξεύρεση Πόρων σε ΜΚΟ
3. Εργαλεία Χρηματοδότησης

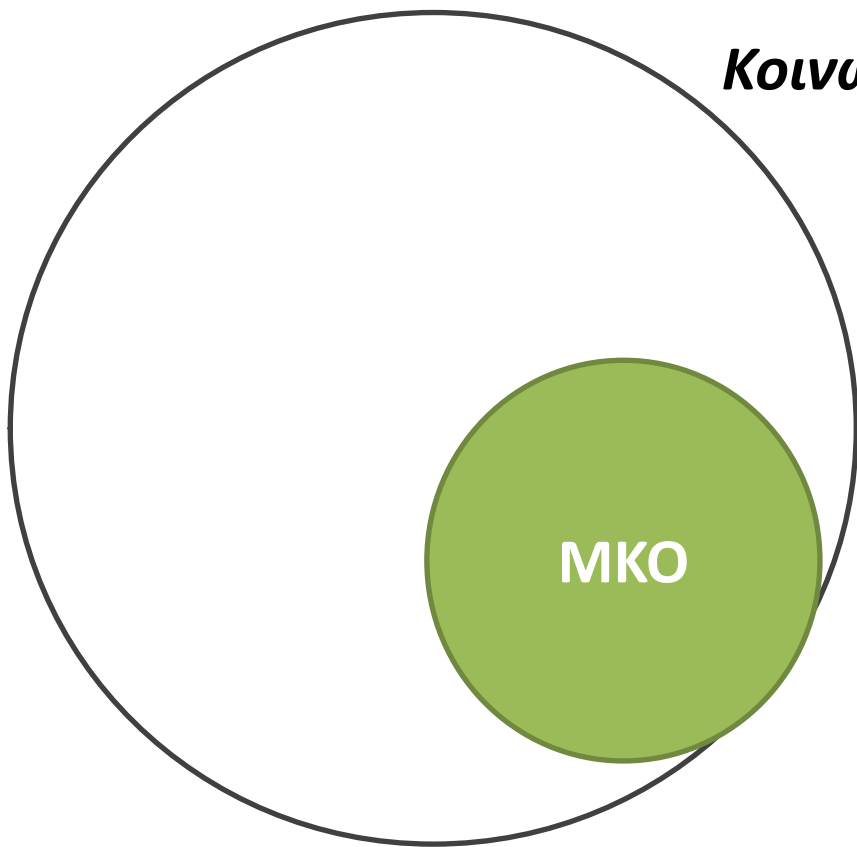
Κοινωνία των πολιτών

Η ΚΠ είναι ο «τρίτος τομέας». Οι θεσμοί και οι δομές που βρίσκονται ανάμεσα στο κράτος και την ιδιωτική πρωτοβουλία και εκφράζουν διαφορετικά μέρη της κοινωνίας και εμβαθύνουν την κοινωνική συμμετοχή στις δημοκρατίες. (προσαρμογή από Civil Society International)

Η πληθώρα ενώσεων (συσσωματώσεων) γύρω από τις οποίες η κοινωνία οργανώνεται εθελοντικά και οι οποίες εκφράζουν ποικίλα συμφέροντα και δεσμούς. (ΟΟΣΑ)

Ένας χώρος μεταξύ του κράτους και των πολιτών, των κυβερνώντων και των κυβερνωμένων. Ο χώρος αυτός αποτελείται από «ενδιάμεσα στρώματα» ή οργανώσεις που και προστατεύουν τους πολίτες από τον κρατικό αυταρχισμό και, από την άλλη μεριά, προστατεύουν τις πολιτικές ηγεσίες από τις εκ των κάτω προερχόμενες λαϊκιστικές πιέσεις. (Μουζέλης 1997, Κόρνχάουζερ 1959)

Ο «τρίτος τομέας, ...συμπεριλαμβάνει ένα τεράστιο φάσμα από οργανωσιακές μορφές ... στο βαθμό που είναι αδύνατον να μελετηθούν υπό το πρίσμα μίας ενιαίας θεωρίας» (Ζάννης 2006).

Κοινωνία των πολιτών

ΜΚΟ

Οι ΜΚΟ αποτελούν μία από τις εκφάνσεις της κοινωνίας των πολιτών: Την πλέον δομημένη και συντεταγμένη.

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Δύσκολος ο συνολικός **ορισμός**. Τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά τους, όμως είναι* :

- **Δεν** δημιουργούνται με σκοπό το προσωπικό **κέρδος** ή το οικονομικό ή επαγγελματικό **όφελος** των μελών τους
- Είναι **εθελοντικές**. Σε ότι αφορά τουλάχιστον τη δημιουργία και τη συμμετοχή σε αυτές
- Έχουν κάποιο βαθμό **θεσμοθέτησης**.
- Είναι **υπόλογες** στα μέλη και τους χρηματοδότες τους.
- Είναι **ανεξάρτητες**
- Δρουν κατά κύριο λόγο εντός της κοινωνίας επιδιώκοντας το **καλό** είτε **του συνόλου** είτε συγκεκριμένων ομάδων.

- Απροσδιόριστος αριθμός. Ενδεικτικά:
 - 528 στο μητρώο της ΥΔΑΣ
 - Περίπου 160 στο μητρώο ΠΠ
 - 2012 στη βάση «Άνθρωπος»
- Μεγάλη διαφοροποίηση σε όλα τα επίπεδα
- Έλλειψη συστηματικής παρακολούθησης και τεκμηρίωσης δραστηριοτήτων
- Υπερσυγκέντρωση σε κάποιες περιοχές – κυρίως αστικές
- Σποραδική, διακεκομμένη και ad-hoc δικτύωση
- Ιεραρχικές δομές

- Έντονη εξάρτηση σε κρατικές χρηματοδοτήσεις – 1/3 περίπου των συνολικών πόρων των ΜΚΟ*
- Δεν εκπροσωπούνται οι αδύναμες και περιθωριοποιημένες ομάδες*
- Γενική αδυναμία στελέχωσης, πόρων και υποδομών*
- Μηδαμινή θετική αλληλεπίδραση με την πολιτεία*
- Ad hoc και απρόβλεπτα αποτελέσματα δράσεων*
- Σε μεγάλο βαθμό μονοπώλιο διαλόγου από μεγάλες επαγγελματικές δομές
- Παρόλα αυτά, θετικό εξωτερικό περιβάλλον και θετική κοινωνική αντιμετώπιση
- Τα τελευταία 2 χρόνια έντονη στοχοποίηση σε ζητήματα διαφθοράς και κακοδιαχείρισης

Τι είναι η Εξεύρεση Πόρων?

“Fundraising or fund raising (also known as "development") is the process of soliciting and gathering voluntary contributions of money or other resources, by requesting donations from individuals, businesses, charitable foundations, or governmental agencies. Although fundraising typically refers to efforts to gather money for non-profit organizations, it is sometimes used to refer to the identification and solicitation of investors or other sources of capital for for-profit enterprises. “*

“The organized activity or an instance of soliciting money or pledges, as for charitable organizations or political campaigns.”*

Τι είναι η Εξεύρεση Πόρων

- Καμία ΜΚΟ δεν μπορεί να είναι βιώσιμη χωρίς οικονομικούς πόρους, χρειάζεται χρηματικές εισροές
- Η εξεύρεση πόρων δεν είναι 'επίσημη' επιστήμη, ούτε τέχνη
- Δύσκολη η διαδικασία εξεύρεσης πόρων
- Αποτυχημένες προσπάθειες χρηματοδότησης
- Λειτουργούμε σε περιβάλλον κρίσης
- Είμαστε πολλοί και η πίτα μισή

Εξεύρεση Πόρων - Πως?

Επιτυχημένη χρηματοδότηση = οικονομική βιωσιμότητα

Σταθερή

Κατάλληλη

Επαρκής

- Σωστός σχεδιασμός
- Σαφείς ανάγκες και στόχοι
- Καλή οικονομική διαχείριση
- Ενδυνάμωση οργανωτικών και επιχειρησιακών ικανοτήτων
- Διαφοροποίηση χρηματοδοτικών πόρων

Εξεύρεση Πόρων - προϋποθέσεις

Όροι χρηματοδότησης (υποχρεώσεις ΜΚΟ)

- Νομική υπόσταση (ΦΕΚ Ίδρυσης: Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία/Σωματείο/Κοινοφελές Ίδρυμα κλπ)
- Αντίγραφα πρακτικών ΔΣ, γενικών συνελεύσεων κοκ
- Αποδεδειγμένη λειτουργία σε τομείς που ορίζονται στο Καταστατικό
- Όχι κερδοσκοπικό χαρακτήρα και ανεξαρτησία από άλλης μορφής νομικά πρόσωπα
- Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, όχι χρεωκοπία , όχι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις
- Μόνιμη έδρα ή χώρο συναθροίσεων/εργασιών

Εξεύρεση Πόρων – αποδοχή δωρεών

Κριτήρια επιλεξιμότητας από ΜΚΟ

- Ανάπτυξη κριτηρίων αποδοχής με βάση αρχές και αξίες που περιγράφονται στο καταστατικό
- Εχέγγυα αξιοπιστίας απέναντι σε μέλη, κοινωνία, χρηματοδότες
- Δικλείδα ασφαλείας για οικονομική ανεξαρτησία και βιωσιμότητα
- Π.χ. ΜΚΟ δέχονται πόρους μόνο από δωρητές ιδιώτες και συνδρομητές/μέλη
- Π.χ. ΜΚΟ συνεργάζονται με επιχειρήσεις και θεσμικούς φορείς ΑΛΛΑ με αυστηρά κριτήρια συνεργασίας και προφίλ χορηγού + διαδικασίες διαφάνειας και λογοδοσίας

Εξεύρεση Πόρων – αποδοχή δωρεών

Κριτήρια επιλεξιμότητας από ΜΚΟ

Ενδεικτικά:

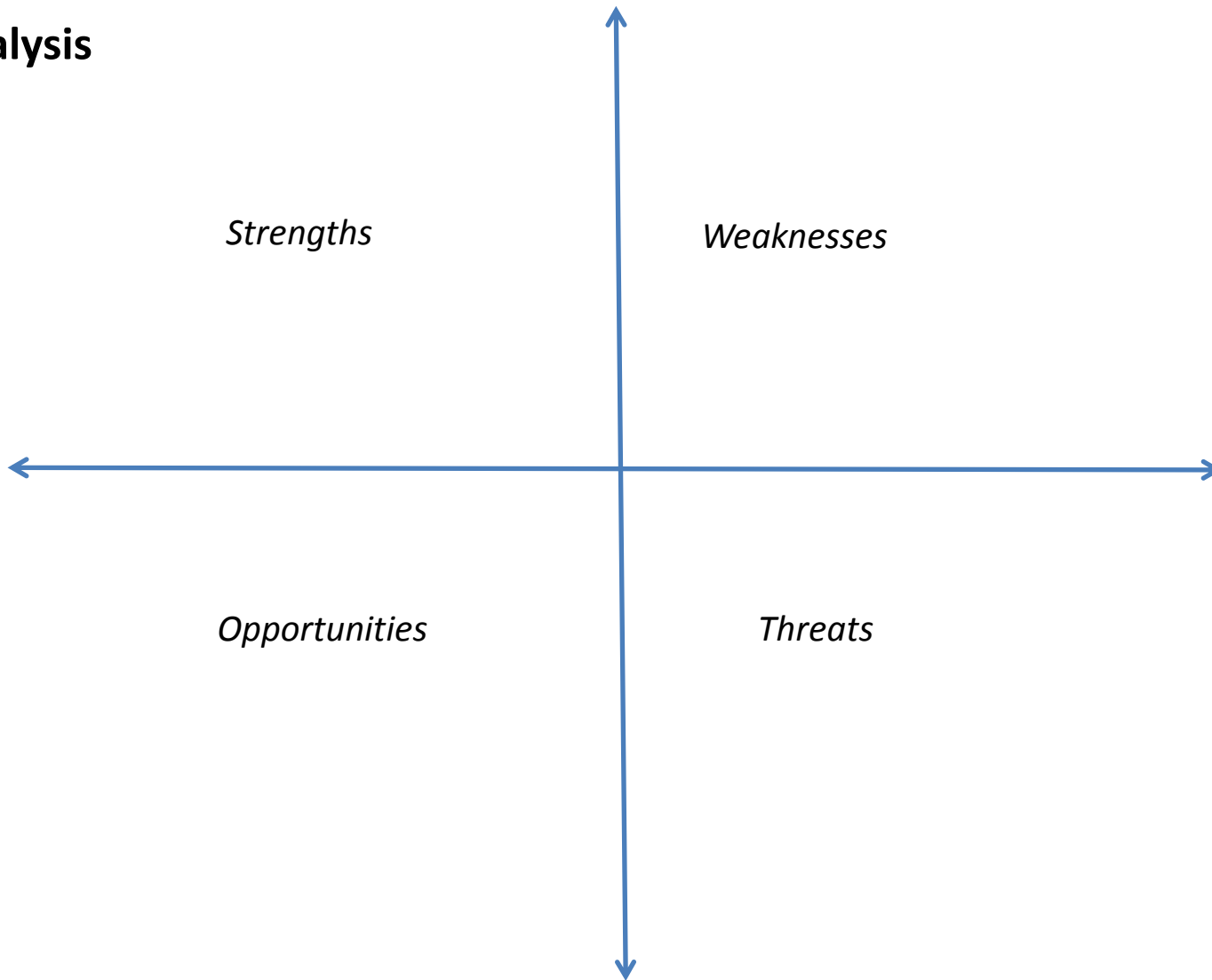
- Δραστηριότητες χορηγών να μην έρχονται σε σύγκρουση με αρχές, αξίες και δραστηριότητες οργάνωσης
- Σεβασμός σε εργατικά δικαιώματα και μη εμπλοκή σε παράνομες δραστηριότητες
- Διαδικασίες απόλυτης διαφάνειας, χρηστής διαχείρισης, διοίκησης, ελέγχου και δημοσιοποίησης, αδιάβλητα κριτήρια αποδοχής και αξιοκρατία
- Συλλογικό συμφέρον οργάνωσης και σκοπού, όχι ιδίων όφελος μελών
- Ρεαλιστικές ανάγκες οργάνωσης

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

1. Όραμα
2. Αποστολή
3. SWOT analysis
4. Ανάγκες και Ιεράρχηση
5. Στόχοι
6. Αντιστοίχιση Στόχων-Ενεργειών
7. Δημιουργία σχεδίου εξεύρεσης πόρων
8. Επικαιροποίηση και αναπροσαρμογή σχεδίου

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

SWOT Analysis

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

Oxfam International

Vision: a just world without poverty

Purpose:

to help create lasting solutions to the injustice of poverty.

Achieving our Purpose:

We use a combination of rights-based sustainable development programs, public education, campaigns, advocacy, and humanitarian assistance in disasters and conflicts. We challenge the structural causes of the injustice of poverty, and work with allies and partners locally and globally.

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

Coca Cola Hellenic

Το όραμα της εταιρίας μας είναι να γίνουμε «Ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης κάθε αγοράς στην οποία δραστηριοποιούμαστε»

Η αποστολή μας είναι να:

- δροσίζουμε τους καταναλωτές μας
- συνεργαζόμαστε με τους πελάτες μας
- ανταμείβουμε όλους τους εμπλεκόμενους με την επιχειρηματική μας δραστηριότητα
- συμβάλλουμε στην αναβάθμιση της ζωής των τοπικών κοινωνιών

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

ΕΛΤΑ

Όραμα: Ο Ηγέτης Πάροχος καινοτόμων φυσικών και ηλεκτρονικών ταχυδρομικών και ψηφιακών υπηρεσιών για τον Πολίτη και τις επιχειρήσεις, με ασφάλεια, ταχύτητα και αξιοπιστία σε όλη τη χώρα.

Αποστολή:

Η παροχή καινοτόμων ταχυδρομικών, χρηματοοικονομικών και ψηφιακών υπηρεσιών με υψηλή ποιότητα και υπευθυνότητα, διατηρώντας διαχρονική σχέση εμπιστοσύνης με τον Πελάτη και με τρόπο που ανταποκρίνεται αποτελεσματικά και αποδοτικά στις απαιτήσεις της νέας ψηφιακής εποχής.

Εργαλεία Εξεύρεσης Πόρων

WWF Ελλάς

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση τού φυσικού περιβάλλοντος και να οικοδομήσει ένα μέλλον, στο οποίο οι άνθρωποι θα ζουν σε αρμονία με τη φύση, μέσα από:

- τη διατήρηση της βιοποικιλότητας του πλανήτη
- τη βιώσιμη χρήση ανανεώσιμων φυσικών πόρων
- τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης στην κατανάλωση

WWF US

WWF's mission is to conserve nature and reduce the most pressing threats to the diversity of life on Earth. Our vision is to build a future in which people live in harmony with nature.

Σχεδιασμός Εξεύρεσης Πόρων

Πηγές Χρηματοδότησης για ΜΚΟ

- Εισφορές από ιδιώτες (μέλη/υποστηρικτές)
- Υψηλοί δωρητές
- Δωρεές σε είδος, παροχή υπηρεσιών και πώληση ειδών
- Διοργάνωση εκδηλώσεων
- Ιδιωτικοί φορείς - Επιχειρήσεις
- Κοινωφελή Ιδρύματα
- Θεσμικοί φορείς και Ευρωπαϊκά προγράμματα
- Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

Σχεδιασμός Εξεύρεσης Πόρων

Βασικές αρχές χρηματοδότησης

- Καλή σχέση κόστους-απόδοσης (Return On Investment)
- Κοστίζει πάντα λιγότερο να κρατήσεις δωρητές κοντά σου από το να βρεις νέους - Retention Vs Recruitment
- Focus & test!
- Ξεκάθαρη επικοινωνία (και στρατηγική)
- Δικτύωση και δημιουργία θετικού δημόσιου προφίλ
- Αν δεν ρωτήσεις, δεν θα πάρεις
- Αν πάρεις, δεν θα αμελήσεις να ευχαριστήσεις!

Πηγές χρηματοδότησης

Ιδιώτες

- Μια κρίσιμη μάζα που δίνει δύναμη στη φωνή μιας οργάνωσης
- Μικρές συνεισφορές από πολλούς = Ανεξαρτησία
- Χτίσιμο σχέσης, Εμπιστοσύνη
- Τακτικές συνδρομές (μέλη/υποστηρικτές)
- Έκτακτες εισφορές

Πηγές χρηματοδότησης

Ιδιώτες

Στρατολόγηση υποστηρικτών και μέθοδοι προσέγγισης:

- I. Face-to-face, Door-to-door
- II. Επιστολή-έκκληση ταχυδρομικά ή μέσω email
- III. Τηλέφωνο
- IV. Πάγια πληρωμή (διατήρηση δικαιώματος διακοπής)
- V. Δυνατότητα εγγραφής (& ανανέωσης συνδρομής) σε όλο το επικοινωνιακό υλικό οργάνωσης
- VI. Λίστες
- VII. Online fundraising (mobile FR, social media)

Πηγές χρηματοδότησης

Ενδεικτικά «προνόμια» και εργαλεία «καλλιέργειας» ιδιωτών:

- Εγγραφή - φάκελος καλωσορίσματος
- Ετήσιος απολογισμός δράσης
- Ειδικές ενημερωτικές εκδόσεις
- Τακτική ηλεκτρονική ενημέρωση με νέα
- Προσκλήσεις για εκδηλώσεις και εθελοντικές δράσεις.
- Εκκλήσεις για υπογραφές
- Βεβαίωση καταβολής δωρεάς για φορολογικούς λόγους
- Έκπτωση σε προϊόντα/είδη
- Δώρο π.χ. επιτραπέζιο ημερολόγιο

Πηγές χρηματοδότησης

Υψηλοί Δωρητές:

- Διεθνώς το 80% των πόρων των ΜΚΟ προέρχονται από 20% των δωρητών
- Δωρεά: προσφορά χωρίς αναμονή κέρδους, αποδοχή από ΔΣ
- Τεράστιο ROI
- Προσωπική και εμπιστευτική σχέση, μεγάλος βαθμός εμπλοκής
- Όχι ανταποδοτικά οφέλη, όχι 'χορηγική' δέσμευση
- Δικτύωση και προσέγγιση με εμπλοκή μελών ΔΣ, συμβουλευτικής επιτροπής, εθελοντών δικτύωσης
- Πιθανότητα δεσμευμένης δωρεάς βάσει πρότασης χρηματοδότησης
- Απολογισμός και διεύρυνση κύκλου καλλιέργειας υποψηφίων

Πηγές χρηματοδότησης

Υψηλοί Δωρητές:

- Κριτήρια – τι συνιστά ΥΔ
- Λίστα υποψηφίων
- Όχι διάσημοι πλούσιοι!!!
- Άτομα που έχουν την ικανότητα να συνεισφέρουν μεγάλες δωρεές, έχουν το ενδιαφέρον και τη σύνδεση με την οργάνωση
- Δημιουργία προφίλ κι εμπιστευτικό αρχείο με προσωπικά δεδομένα, στοιχεία επικοινωνίας, χρηματοδοτικές συνήθειες, ενδιαφέροντα, επιθυμίες ή προτάσεις
- Αποδοχή, κριτήρια, ανωνυμία

Πηγές χρηματοδότησης

Κληροδότημα:

- Η έσχατη δωρεά
- WWF Ιταλίας – γραφεία στη Ρώμη προήλθαν από κληροδότημα
- Δυσκολία διαχείρισης σε ακίνητα
- Αφορά όλους τους δωρητές, όχι μονάχα τους υψηλούς!
- Μεγάλο ROI (επένδυση επικοινωνίας κ δημοσιοποίησης)
- Ευαίσθητο θέμα στην ελληνική κοινωνία
- Προσωπική σχέση , προσεκτική διαχείριση, μεγάλος βαθμός εμπιστευτικότητας και διακριτικότητας
- Η επικοινωνία γίνεται προς όλες τις κατευθύνσεις και κυρίως περιορίζεται ηλικιακά εάν γίνεται στοχευμένα
- «Μαρτυρία» *Testimonial*

The Donor Pyramid

Πηγές χρηματοδότησης

Δωρεές σε είδος, παροχή υπηρεσιών και πώληση ειδών

- Δωρεές σε είδος, λέμε ΝΑΙ! Σιγουριά επένδυσης και διαφάνεια
- Ανακούφιση πληγέντων, άμεση προσφορά
- Στη Β. Ευρώπη έσοδα από εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών ξεπερνούν το μισό!*
- Ανεξαρτησία, στην Ελλάδα όχι βιωσιμότητα
- Μείωση γραφειοκρατίας και χρονοβόρων αναφορών
- Νομικά και φορολογικά ζητήματα, αρχική επένδυση μεγάλη
- Διάθεση πόρων, προβλήματα cashflow

Πηγές χρηματοδότησης

Διοργάνωση εκδηλώσεων

1. Στόχος – γιατί?
2. Πότε?
3. Που?
4. Πρόγραμμα και 'χαρακτήρας' εκδήλωσης
5. Προσκλήσεις – εκτύπωση κ αποστολή
6. Ανάρτηση σε ιστοσελίδα (δημόσιου χαρακτήρα ή κλειστού?)
7. Εξασφάλιση εξοπλισμού
8. Catering

Πηγές χρηματοδότησης

Διοργάνωση εκδηλώσεων

9. Επιβεβαίωση συμμετοχής (!)
10. Κράτηση δωματίων για επίσημους προσκεκλημένους
11. Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
12. Εκτύπωση λίστας συμμετεχόντων
13. Προετοιμασία φακέλων προσκεκλημένων/δημοσιογράφων
14. Κατανομή ρόλων στελεχών και εθελοντών
15. Δελτίο τύπου κ επικοινωνία με δημοσιογράφους
16. 'Ντύσιμο' χώρου
17. Φωτογραφικό υλικό και βιντεοσκόπηση!
18. Ευχαριστίες και follow up

Πηγές χρηματοδότησης

Επιχειρήσεις

Χορηγίες

Η υποστήριξη με χρήματα, προϊόντα, υπηρεσίες που μπορούν να αποτιμηθούν οικονομικά από το χορηγό προς το χορηγούμενο φορέα, ώστε να κεφαλαιοποιήσει «μετρήσιμα» οφέλη, πχ η προβολή του εταιρικού ονόματος, των προϊόντων και των υπηρεσιών του.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η οικειοθελής δέσμευση επιχειρήσεων για ένταξη κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων στις επιχειρηματικές τους πρακτικές

Πηγές χρηματοδότησης

Επιχειρήσεις

- Στρατηγική συνεργασίας – αυστηρό πλαίσιο
- Due Diligence – πληροφορίες για την επιχείρηση, ηθική συμπεριφορά, ιστορικό συνεργασιών, «φήμη» κοκ
- Είδος κ έκταση επικοινωνιακής εκστρατείας
- Ανταποδοτική προβολή
- Οικονομικά και ανταποδοτικά οφέλη
- Στόχος κ διάρκεια συνέργειας
- Δεσμεύσεις και σύνταξη μνημονίου συνεργασίας

Πηγές χρηματοδότησης

Κοινωνικά Ιδρύματα

- Ελληνικά και εξωτερικού
- Ενδεδειγμένη έρευνα καθώς αφορά πολύ δουλειά
- Διερεύνηση στους σκοπούς και τους πυλώνες χρηματοδότησης
- Συνάντηση γνωριμίας εάν είναι δυνατό!
- Ιστορικό χρηματοδοτήσεων, ετήσιος απολογισμός, διερεύνηση με άλλους δωρεολήπτες

Πηγές χρηματοδότησης

Κοινωνικά Ιδρύματα

- Τυποποιημένες διαδικασίες υποβολής προτάσεων και παρακολούθησης έργου
- Ημερομηνίες υποβολής κ συγκεκριμένη φόρμα/αίτηση
- Διαδικασίες και δικαιολογητικά
- Χρηματοδοτούμενες δράσεις
- Μεγάλα διεθνή ιδρύματα δεν δέχονται πάντα προτάσεις παρά με σύσταση
- Πάντα επιζητούμε κάποια επικοινωνία πριν την υποβολή!

Πηγές χρηματοδότησης

Σύνταξη προτάσεων

- Περίληψη
- Εισαγωγή και Ιστορικό οργάνωσης
- Το πρόβλημα
- Η λύση που προσφέρουμε με την προτεινόμενη δράση
- Δείκτες προόδου
- Προϋπολογισμός
- Βιωσιμότητα και συνέχεια παρέμβασης/έργου

Σχεδιασμός Εξεύρεσης Πόρων

άλλα

- Πολιτική αποδοχής δωρεών
- Αναγνώριση και ευχαριστίες
- Λογοδοσία
- Διαφάνεια (σε όλα τα στάδια διαχείρισης και αποδοχής της δωρεάς)
- Επικοινωνία (ιστοσελίδα, ετήσιος απολογισμός σε έντυπη ή ηλεκτρονική έκδοση κλπ)

Λογοδοσία και Διαφάνεια

- Επειδή χρησιμοποιεί τους πόρους και την εμπιστοσύνη που της προσφέρουν
- Διότι το δικαίωμά της να αναλαμβάνει δράσεις που επηρεάζουν τρίτα μέρη, δεν είναι αυτονόητο
- Διότι, συχνά, αξιοποιεί δημόσιους πόρους και/ή υποκαθιστά την πολιτεία χωρίς να υπόκειται σε ευρύ δημοκρατικό έλεγχο
- Διότι εμπλέκεται σε συνεργασίες και/ή συγκρούσεις οι οποίες πολύ συχνά είναι τρωτές στην διαφθορά

Λογοδοσία και Διαφάνεια

«Δεν νοείται απόλυτα υπόλογος οργανισμός, υπάρχει όμως ένα συγκεκριμένο όριο λογοδοσίας κάτω από το οποίο οι πιθανότητες εκδήλωσης κακών πρακτικών αυξάνουν σημαντικά» (Edwards and Hulme, 1996)